

LÆRERVEJLEDNING TIL DISKUSSIONSOPLÆG TIL DEMOKRATISK PÆDAGOGIK

Lærervejledningen klæder dig eller jer som team på til at reflektere og diskutere demokratisk pædagogik i relation til din og jeres undervisning. Med demokratisk pædagogik mener vi pædagogisk opmærksomhed og handlen for at skabe et demokratisk undervisningsrum. Redskabet er udarbejdet til brug i lærerteams til at udvikle jeres undervisningspraksis.

Indhold:

Diskussionsoplæg til demokratisk pædagogik indeholder:

- Individuelle og indledende refleksionsspørgsmål til forberedelse.
- En udfyldt model med inspiration til, hvad demokratisk pædagogik er og kan være.
- Refleksions- og diskussionsspørgsmål til den udfyldte model.
- En tom model, som I kan udfylde sammen eller hver for sig på baggrund af jeres arbejde med model og spørgsmål.

Formål:

Formålet med at arbejde med oplægget er, er at I bliver klogere på, hvad I allerede gør eller ønsker at gøre for at styrke elevernes demokratiske deltagelse gennem jeres daglige undervisningspraksis.

Afsæt:

Oplægget udspringer af Arbejdermuseets pædagogiske profil og mangeårige undervisningspraksis, der er funderet i demokratisk pædagogik. Det er den, fordi museet har til huse i Arbejdernes Forenings- og forsamlingsbygning fra 1879, der har fungeret ramme for arbejderes demokratiske dannelsesproces og kamp for bedre vilkår. Undervisning i et eksternt læringsmiljø er væsensforskellig fra den i grundskolen, men opmærksomhedspunkter og greb til at arbejde med demokratisk pædagogik er alligevel anvendelige begge steder.

Oplægget er et værktøj til samtale, diskussion og inspiration – og ikke et korrekt eller udtømmende svar på, hvad demokratisk pædagogik er. Brug det I kan, og lad alle jeres erfaringer og særlige rammer for undervisning udvide den og gøre den til jeres arbejdsredskab i jeres praksis.

Hvordan bruger vi redskabet?

Mulig forberedelse / indledende individuel refleksion:

I kan arbejde individuelt med de tre refleksionsspørgsmål som forberedelse til at arbejde med modellen i jeres team, så I hver især bliver klædt på og bevidstgjort om jeres eget ståsted, erfaringer og tanker omkring demokratisk pædagogik.

- Hvad vil jeg gerne opnå med min pædagogik?
- Hvad forstår jeg ved demokratisk pædagogik?
- Hvordan skaber jeg deltagelsesmuligheder i min undervisning?

Spørgsmålene kan printes som ark med plads til at skrive på.

Diskussion i grupper/teams:

Den udfyldte model og de tilhørende spørgsmål:

Modellen viser begrebet demokratisk pædagogik, og bliver i lagene ud af mere konkret fra *deltagelsesmuligheder* i undervisningen, til særlige *opmærksheds punkter* samt *eksempler* fra Arbejdermuseet, der konkretiserer det. I kan både starte i de konkrete eksempler eller begrebet. Brug spørgsmålene til at åbne snakken om, hvad demokratisk pædagogik er, skal og kan, og hvordan det kan bruges.

Den tomme model:

Efter at have diskuteret den udfyldte model, kan I bevæge jer over til at diskutere og udfylde den tomme model over, hvordan demokratisk pædagogik ser ud hos jer med jeres begreber, opmærksomheder og eksempler.

Afslutningsvist kan I sammenligne modellerne og diskutere, hvor de ligner og adskiller sig fra hinanden, hvorfor de gør det, og måske kan I blive inspireret til nye måder at arbejde med demokratisk pædagogik på.

I finder refleksions- og diskussionsspørgsmål til den udfyldte model på næste side.

Rigtig god fornøjelse med diskussionerne hos jer!

Skoletjenesten på Arbejdermuseet

Refleksions- og diskussionsspørgsmål til den udfyldte model

Demokratisk pædagogik

- Hvad betyder *demokrati* for jer?
- Hvad betyder *pædagogik* for jer?
- Hvad betyder *demokratisk pædagogik* for jer?
- Hvad er jeres formål med at arbejde med demokratisk pædagogik?
- Hvilke elementer er vigtige for at skabe et demokratisk undervisningsrum?
  - o Anerkendelse?
  - o Respekt?
  - o Ligeværd?
  - o Fordomsfrihed?
  - o Tankefrihed?
  - o Ytringsfrihed?

Deltagelsesmuligheder

- Hvordan er det oftest muligt i undervisningen som elev?
  - o Skriftligt?
  - o Aktivt lyttende?
  - o Mundtligt?
  - o Kreativt?
  - o Betragtende?
  - o Kritisk?
  - o Kropsligt?
  - o Skabende?
  - o Handlende?
  - o Andet?
- Hvad betyder det at have forskellige deltagelsesmåder i undervisning?
- Hvordan sikrer I forskellige deltagelsesmuligheder i undervisningen?

Opmærksomhedspunkter

- Hvad er du mest opmærksom på for at skabe et demokratisk undervisningsrum?
- Hvordan har eleverne indflydelse på undervisningen?
  - o På konkrete emner?
  - o Hvordan bruges deres input/undren/spørgsmål/kritik/ros?
  - o Er undervisningen afhængig af eleverne?

- Er det tydeligt hvordan, hvorfor (og hvornår), undervisningen er demokratisk?
- Tilgodeser undervisningen *flerstemmighed*, altså er der forskellige stemmer og vinkler?
  - o Kan eleverne komme med forskellige perspektiver?
  - o Kommer læremidlerne med forskellige perspektiver?
- Er der *repræsentation* i jeres emner og læremidlerne?
  - o For eksempel i forhold til:
    - Køn
    - Kultur
    - Alder
    - Normer
    - Etnicitet
    - Værdier
- Arbejder I med *kontrasterende stemmer*, altså med kontraster og uenigheder?
  - o Hvordan?
- Hvordan kan demokratisk pædagogik bidrage til almen dannelse, ikke blot demokratisk dannelse?
  - o Hvordan er den almene dannelse til stede i demokratisk pædagogik?

Eksempler fra undervisningen

- Hvad er jeres bedste eksempler på demokratisk pædagogik i undervisningen?

Arbejdermuseets eksempler:

- Giv mulighed for identifikation:
  - o For eksempel, når eleverne kan spejle sig i det valgte emne eller stof og relatere det til egen livsverden.
- Tag vare om dine elever, deres deltagelse og bidrag:
  - o For eksempel, når du skaber plads og rum til, at eleverne kan deltage, og du aktivt bruger deres undren, kritik, nysgerrighed eller manglen på interesse i undervisningen.
- Gå spørgende til eleverne:
  - o For eksempel, når du spørger åbent, laver optag og bruger deres svar videre i undervisningen.
- Tilgode forskellige muligheder for deltagelse:

- For eksempel, når du har opmærksomhed på, at elever deltager forskelligt og skaber rum for og variation i, hvordan eleverne kan deltage i undervisningen.
- Lad elevernes deltagelse være afgørende for undervisningen:
  - For eksempel, hvor du ikke kan kende eller forudse svaret, altså elevernes perspektiver og input på forhånd.
- Inddrag de udsagn, der mangler:
  - For eksempel, når et læremiddel, stof eller emne præsenteres fra en bestemt vinkel, så kan du synliggøre det, der er fraværende
  - For eksempel, når I diskuterer noget, så træk de kontrasterende stemmer og perspektiver frem, der ikke er repræsenteret, så elevernes evne til kildekritik og perspektivskifte styrkes.